

Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LNV)
Mevrouw F.M. Wiersma
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Nijkerk, dinsdag 13 mei 2025

Ons kenmerk B/101302
Betreft Samenwerking voor natuurherstel en versterking biodiversiteit

Geachte Minister Wiersma,

Met het recent gepresenteerde startpakket zet het kabinet een belangrijke stap om Nederland van het slot te halen en de vergunningverlening weer op gang te brengen. In het plan, dat € 2,2 miljard beschikbaar stelt, is aandacht voor extensivering, vrijwillige beëindiging van activiteiten én doelsturing in kwetsbare regio's zoals de Veluwe en de Peel. Wij zien hierin een uitgelezen kans om tegelijkertijd werk te maken van daadwerkelijke natuurverbetering – een noodzakelijke voorwaarde om ruimte te creëren voor economische en maatschappelijke ontwikkeling.

Cumela en IPC Groene Ruimte willen actief bijdragen aan deze opgave met concrete herstelmaatregelen binnen Natura 2000-gebieden. Wij hebben de kennis, capaciteit en ervaring om nú te beginnen. Juist in de voorgestelde gebiedsgerichte aanpak liggen kansen om praktijk, beleid en wetenschap te verbinden en op korte termijn aantoonbare ecologische winst te boeken.

Veel leden van Cumela - dé brancheorganisatie voor ondernemers in groen, grond en infra - zijn actief betrokken bij praktisch natuurbeheer. Zij verzorgen onder andere het onderhoud van natuurterreinen (denk aan maaien, plaggen en snoeien), de aanleg van natuur (natuurvriendelijke oevers, houtwallen en bloemrijke hooilanden) en het uitvoeren van beheersmaatregelen tegen verdroging, verzuuring en vergrassing.

Deze Cumela-ondernemers worden ondersteund met vakinhoudelijke trainingen en natuurtechnische begeleiding door IPC Groene Ruimte. Zo wordt gewerkt aan een hoogwaardige uitvoeringspraktijk die bijdraagt aan een gezonde en biodiverse leefomgeving.

Zowel Cumela als IPC Groene Ruimte zijn zich ten volle bewust van de biodiversiteitscrisis en in deze context specifiek de staat van Natura 2000-gebieden. Het belang van 'gezonde'

natuurgebieden is essentieel voor onze samenleving. Drukfactoren zoals verdroging, verzuring en exoten blijven de kwaliteit van deze gebieden ernstig beïnvloeden. Cumela en IPC Groene Ruimte erkennen het belang van het beperken van externe factoren, zoals het generiek verlagen van het stikstofdeken. Het aanpakken van interne drukfactoren blijft in onze ogen vaak onderbelicht. Juist door beheermaatregelen gericht op interne herstel kan op korte termijn significante kwaliteitsverbetering worden gerealiseerd in deze Natura 2000-gebieden.

Europa eist dat Nederland snel aan de slag gaat met daadwerkelijke kwaliteitsverbetering van Natura 2000-gebieden. Onze leden, actief in deze gebieden, signaleren echter dat herstelmaatregelen vaak uitblijven en kansen blijven liggen. Natuurherstel biedt belangrijke kansen, die momenteel onvoldoende worden benut.

Tegelijkertijd zien wij maatschappelijke spanningen rondom natuurbeheer toenemen. Enerzijds groeit het draagvlak voor een natuurinclusieve samenleving; anderzijds ontstaat kritiek op de impact van natuurdoelen op de economie. Dit onderstreept de behoefte aan een realistische aanpak, waarin behoud en versterking van bestaande natuurwaarden centraal staan, en waarbij praktijkkennis uit de uitvoeringssector nadrukkelijk wordt betrokken.

Praktijkvoorbeeld Veluwe

Een concreet voorbeeld is de Veluwe, waar gevoelige habitats zoals stuifzandheiden, droge heiden en zwakgebufferde vennen onder zware druk staan. Zowel externe invloeden als interne problemen (vergrassing door stikstof en uitheemse naalddhoutaanplant) bedreigen de biodiversiteit.

Historisch gezien was de Veluwe een dynamisch landschap, sterk beïnvloed door menselijke activiteiten zoals houtkap en beweiding. Door intensieve bebossing in de 19e en 20e eeuw zijn grote oppervlakten veranderd in monoculturen van o.a. grove den, met negatieve gevolgen voor bodemkwaliteit en biodiversiteit. Soorten zoals de grove den en de douglasspar zorgen voor verzuring van de bodem. Veel van deze bomen staan in monoculturen rondom verzuringsgevoelige habitats zoals droge heiden en verslechteren de kwaliteit van de heide.

Gericht bosbeheer bijvoorbeeld door het verminderen van naalddhout en het terugbrengen van open structuren herstelt de biodiversiteit. Ook in het belang van klimaatverandering zullen bossen en natuurgebieden meer klimaatrobuust ingericht moeten worden. Onder andere het grootschalig afsterven van fijnsparbossen is een eerste signaal dat actie ondernemen noodzakelijk is. Wij hebben al contact gelegd met Staatsbosbeheer en de Koninklijke Nederlandse Vereniging van Rentmeesters (NVR) die dagelijks bezig zijn met natuurbeheer, om hier samen in op te trekken.

Verzoek

Wij pleiten ervoor om deze herstelmaatregelen op korte termijn breed toe te passen binnen Natura 2000-gebieden. De inzet van Cumela-ondernemers en de samenwerking met IPC Groene Ruimte sluit naadloos aan bij spoor 2 van het startpakket, dat zich richt op een structurele daling van stikstofemissies én versterking van natuurbehoud en -herstel. Deze oplossingsrichting is essentieel, omdat natuurherstel niet uitsluitend afhangt van het verminderen van stikstofuitstoot, maar óók van het actief aanpakken van de interne drukfactoren in kwetsbare natuurgebieden. Deze aanpak sluit bovendien aan bij het streven naar gebiedsgericht maatwerk, zoals beoogd in de regio's Veluwe en Peel.

Hiermee wordt invulling gegeven aan de eisen die Europa stelt vanuit onder andere de Vogel- en Habitatrichtlijn. Bovendien wordt daadwerkelijk natuurherstel bereikt en wordt de uitvoeringskracht van de sector optimaal benut.

Wij roepen op tot een nauwere samenwerking tussen beleid en praktijk, waarin ook kennisinstellingen zoals IPC Groene Ruimte en mensen uit de praktijk zoals Cumela-ondernemers een rol krijgen. Door het combineren van praktische uitvoering, actuele ecologische kennis en gerichte trainingen kunnen we de noodzakelijke versnelling in natuurherstel samen met Terreinbeherende Organisaties en andere deskundigen bewerkstelligen.

Concreet vragen wij uw medewerking voor het opstarten van een pilot en het verstrekken van de daarbij behorende financiering van 10 miljoen euro, die voor het grootste deel besteed zal worden aan daadwerkelijk natuuronderhoud.

Cumela-ondernemers staan klaar om met hun kennis, vakmanschap en innovatiekracht bij te dragen aan het verbeteren van de natuurkwaliteit in Nederland in samenwerking met natuurbeherende organisaties. Juist de samenwerking tussen natuurorganisaties, overheden en het bedrijfsleven is van essentieel belang.

Met vriendelijke groet,

Leo De Boer
Algemeen directeur

Hans Verkerk
manager beleid en ledenorganisatie

cc.

- Tweede Kamer, Vaste commissie voor LVVN
- IPC Groene Ruimte

